

ДРЖАВЕН ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА
ENTI SHTETËROR I REVIZIONIT
STATE AUDIT OFFICE

**КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ
ЗА ИЗВРШЕНА РЕВИЗИЈА НА
ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ И РЕВИЗИЈА НА УСОГЛАСЕНОСТ
ЗА 2020 ГОДИНА НА
ЖЕЛЕЗНИЦИ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
ТРАНСПОРТ АД - СКОПЈЕ**

01 2021 12 04

Скопје, мај 2022 година

СОДРЖИНА

Опис	Страна
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОБЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР	1 - 27
Финансиски извештаи	
Биланс на успех	28
Биланс на состојба	29
Извештај за промените во главнината/капиталот	30
Извештај за паричниот тек	31
Сметководствени политики и образложенија кон финансиските извештаи	
- Вовед	32 - 41
- Основни сметководствени политики	41 - 45
- Образложенија кон финансиските извештаи	45 - 54

Кратенки користени во извештајот:

АД – Акционерско друштво
ГПЈН – Годишен план за јавни набавки
ДДВ – Данок на додадена вредност
ЕДБ – Единствен даночен број
ЕМБС – Единствен матичен број
ЕСЈН – Електронски систем за јавни набавки
Друштвото – Железници на Република Северна Македонија Транспорт АД – Скопје
(ЖРСМ Транспорт АД Скопје)
ЗТД – Закон за трговските друштва
ЗЈВФК – Закон за јавна внатрешна финансиска контрола
ЗЈН – Закон за јавните набавки
ИТ – Информатичка технологија
ИКТ – Информациско - комуникациска технологија
ЈН – Јавна набавка
МСР – Меѓународни стандарди за ревизија
МСС – Меѓународни сметководствени стандарди
МСФИ – Меѓународни стандарди за финансиско известување
НО – Надзорен одбор
ПСО – Патнички сообраќај
РМ – Република Македонија
РСМ – Република Северна Македонија
УО – Управен одбор

ДРЖАВЕН ЗАВОД ЗА РЕВИЗИЈА
ENTI SHTETËROR I REVIZIONIT
STATE AUDIT OFFICE

Број: 29-905/5
Дата: 27.05.2022

КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

Резиме

Државниот завод за ревизија изврши ревизија на финансиските извештаи заедно со ревизија на усогласеност на Железници на Република Северна Македонија Транспорт АД - Скопје за 2020 година.

Со извршената ревизија за 2020 година се воздржуваме од давање мислење за реалноста и објективноста на финансиските извештаи за 2020 година, додека за усогласеност со законската регулатива, упатства и воспоставени политики изразивме неповолно мислење.

Извршена е ревизија на финансиските извештаи заедно со ревизија на усогласеност за 2010 година во која ревизијата се воздржала од изразување мислење за вистинитоста и објективноста на финансиските извештаи и изразила неповолно мислење за усогласеност со закони и прописи.

Од последната извршена ревизија поминат е подолг временски период во кој законската регулатива има претрпено измени, поради што имплементацијата на дадените препораки не беше предмет на проверка.

Со извршената ревизија на финансиските извештаи и ревизијата на усогласеност кај Друштвото за 2020 година констатирани се следните состојби:

- отсуство на систем на интерни контроли и пишани процедури на сите нивоа на работењето;
- користење на ИТ систем од постара генерација без договор за одржување и сервисирање, како и отсуство на проценка и управување со ризици во ИКТ системот;

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор 1

ЖЕЛЕЗНИЦИ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ТРАНСПОРТ АД - СКОПЈЕ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

- слабости во планирањето на јавните набавки кои се однесуваат на непостоење пишани процедура за процесот на јавните набавки, значаен процент на неспроведени набавки во однос на планираните со ГПЈН, проценка на вредноста на набавките врз основа на историски податоци без истражување на пазарот и не е определено лице за следење на набавките под вредносните прагови;
- не функционирање на внатрешната ревизија и неусогласени критериуми за пополнување на работните места утврдени во актите за внатрешна организација и систематизација на работните места на Друштвото;
- пресметката на плата за вработените во Друштвото не е согласно законски одредби за пресметка и исплата на плата, Општ колективен договор за јавен сектор и Колективниот договор на Друштвото;
- нереална проценета вредност на активата по основ на евидентираните гудвил иницијално признаен во 2007 година;
- со посебен акт не е утврден начинот на вршење на попис на Друштвото и годишниот попис на средствата и обврските со состојба 31.12.2020 година не е целосно спроведен на сите средства, побарувања и обврски и не е извршено усогласување на фактичката со сметководствената состојба на истите;
- пресметана амортизација без да се изврши проценка на употребениот век на средствата и нивна фактичка/реална состојба;
- не е извршена пресметка за утврдување на сегашната вредност на користи за вработените;
- необјективно искажување на позициите за краткорочни побарувања од купувачи и краткорочни обврски кон добавувачи во финансиските извештаи за 2020 година и
- недоследности во постапките за доделување на договори за јавна набавка и непочитување на одредбите од доделените договори.

За надминување на констатираните состојби дадени се препораки, со цел преземање мерки за надминување на истите.

Во делот Нагласување на прашања за неизвесност и континуитет ревизијата ги истакна следните прашања кои се однесуваат на:

- континуирана годишна загуба на Друштвото и недоволно средства на годишно ниво за субвенционирање на трошоците за патнички сообраќај од Буџетот на РСМ како услуга од јавен интерес;
- судски постапки кои се во тек во кои тужена страна е Друштвото во износ од 154.018 илјади денари;
- вкупниот износ на искажани и непотврдени обврски на Друштвото може да има финансиски импликации во иднина и
- при водење на постапките за јавна набавка и доделување на договорите, имајќи ги предвид значајноста на одредени набавки од кои зависи и извршувањето на железничкиот сообраќај во РСМ, Друштвото да ја земе

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор 2

ЖЕЛЕЗНИЦИ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ТРАНСПОРТ АД - СКОПЈЕ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

предвид гаранцијата како инструмент за квалитетно извршување на доделените договори.

Во делот останати прашања наведена е слабост која се однесува на начинот на доделување на средствата од Буџетот на РСМ од страна на Владата на РСМ за еднократна финансиска помош за справување со финансиските последици, предизвикани поради корона вирусот која се доделува на корисниците, за што постои потреба надлежните институции при доделување на поддршките да ја утврдат намената за користење на средствата и вршење на контроли за користење на истите во насока на остварување на целите на поддршката.

Од страна на одговорното лице на субјектот не се добиени забелешки на Нацрт извештајот на овластениот државен ревизор.

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор

3

1. Вовед

- 1.1. Извршивме ревизија на приложените финансиски извештаи од страна 28 до страна 31 заедно со ревизија на усогласеност на Железници на Република Северна Македонија Транспорт АД - Скопје, кои се состојат од Биланс на состојба на ден 31 декември, Биланс на успех, Извештај за промени во главнината/капиталот и Извештај за паричните текови за 2020 година и преглед на значајни сметководствени политики и објаснувачки белешки кон финансиските извештаи.
- 1.2. Ревизијата на финансиските извештаи од точка 1.1. на овој извештај е извршена согласно член 22 став 1 од Законот за државната ревизија и Годишната програма за работа на Државниот завод за ревизија за 2021 година согласно член 23 од Законот за државна ревизија.
- 1.3. Извршена е ревизија и издаден е Конечен извештај за финансиските извештаи и ревизија на усогласеност за 2010 година во кој ревизијата се воздржала од изразување мислење за вистинитоста и објективноста на финансиските извештаи и изразила неповолно мислење за усогласеност со закони и прописи.
- 1.4. Финансиските извештаи од точка 1.1. на овој извештај се одговорност на раководството на Друштвото застапувано од:
 - Орхан Муртезани, генерален директор и претседател на Управен одбор од 05.08.2019 година до 29.10.2020 година,
 - Аднан Азизи, генерален директор и претседател на Управен одбор од 29.10.2020 година до 01.12.2021 година и
 - Мубекир Палоши, в.д. генерален директор и в.д. претседател на Управен одбор од 22.12.2022 година.

Оваа одговорност вклучува дизајнирање, имплементација и одржување на интерна контрола која што е релевантна за подготвување и објективно презентирање на финансиските извештаи коишто се ослободени од материјално погрешни прикажувања, без разлика дали се резултат на измами или грешки, избор и примена на соодветни сметководствени политики, како и правење на сметководствени проценки кои што се разумни во околностите.

Раководството на субјектот е исто така одговорно за осигурување дека активностите, финансиските трансакции и информации, рефлектирани во финансиските извештаи се во согласност со релевантната законска регулатива, упатства и воспоставени политики.

- 1.5. Одговорност на ревизорите е да изразат мислење за финансиските извештаи од точка 1.1. врз основа на извршената ревизија. Оваа одговорност вклучува и изразување мислење за тоа, дали активностите, финансиските трансакции и информации рефлектирани во финансиските извештаи, во сите материјални

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор

4

аспекти се во согласност со релевантната законска регулатива, упатства и воспоставени политики.

Ревизијата е извршена во согласност со Ревизорските стандарди на Врховните ревизорски институции (ISSAI). Овие стандарди налагаат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршиме ревизијата со цел да добиеме разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешни прикажувања. Ревизијата вклучува извршување на постапки за прибавување на достатни соодветни ревизорски докази како поткрепа на нашите заклучоци. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризикот од материјална неусогласеност, без разлика дали е резултат на измами или грешки.

При процена на ризикот, ревизорот ги разгледува внатрешните контроли релевантни за подготвување и објективно презентирање на финансиските извештаи со цел да се дизајнираат ревизорски постапки кои се соодветни во околностите, но не за целите на изразување на мислење за ефикасноста на внатрешните контроли на субјектот. Ревизијата исто така вклучува оценка на соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствени проценки направени од страна на раководството на субјектот, како и оценка на севкупното презентирање на финансиските извештаи. Заради прашањата опишани во точка 4 – Наоди и препораки, ние не бевме во можност да добиеме достатен соодветен ревизорски доказ за да обезбедиме основа за изразување ревизорско мислење.

2. Цели, заснованост и период на вршење на ревизијата

2.1. Цел на ревизијата на финансиските извештаи е да му овозможи на ревизорот да добие разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи земени како целина се ослободени од материјално погрешни прикажувања било поради измама или поради грешка, овозможувајќи му на ревизорот да изрази мислење за тоа дали финансиските извештаи се изготвени, во сите материјални аспекти, во согласност со применливата рамка за финансиско известување и да известува за финансиските извештаи и да комуницира, во согласност со ревизорските наоди.

Цел на ревизијата на усогласеност во врска со ревизијата на финансиските извештаи е ревизорот да добие разумно уверување за тоа дали активностите, финансиските трансакции и информациите рефлектирани во финансиските извештаи се, во сите материјални аспекти, во согласност со релевантната законска регулатива, упатства и воспоставени политики и да ја известува законодавната власт и други соодветни тела за наоди и расудувања.

2.2. Финансиските извештаи кои се предмет на овој извештај се засновани врз завршната сметка составена според применливата рамка за финансиско известување во Република Северна Македонија и со прифатени.

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор

5

2.3. Ревизијата од точка 1.1. погоре е планирана и извршена во периодот од 06.09.2021 до 28.02.2022 година кај Друштвото од тим на Државниот завод за ревизија.

3. Осврт на ревизијата од претходната година – спроведување на препораките

Извршена е ревизија на финансиските извештаи заедно со ревизија на усогласеност за 2010 година во која ревизијата се воздржала од изразување мислење за вистинитоста и објективноста на финансиските извештаи и изразила неповолно мислење за усогласеност со закони и прописи. Од последната ревизија поминат е подолг временски период, поради што имплементацијата на дадените препораки од претходните ревизии не беа предмет на проверка.

4. Наоди и препораки

Прашањата кои ги покрива овој извештај беа дискутирани на завршниот состанок со раководството и одговорните лица на Друштвото, одржан на 28.02.2022 година.

Од страна на одговорното лице на субјектот не се добиени забелешки на Нацрт извештајот на овластениот државен ревизор.

Констатирани се следните состојби:

4.1. Внатрешни контроли

4.1.1. Врз основа на меѓународниот стандард за ревизија 315 - Идентификување и проценка на ризиците од материјално погрешно прикажување преку разбирање на ентитетот и неговото опкружување, ревизијата констатира слабости во интерните контроли, односно не е воспоставена целосна организациска структура и процедури за работа со кои ќе се обезбеди функционирање, следење и развој на стабилно финансиско управување и контрола во 2020 година. Финансиското управување и контрола потребно е да се спроведува во сите организациони единици и на сите нивоа на субјектот и ги опфаќа вкупните средства на субјектот, вклучувајќи ги средствата и од други извори. Имено, во Друштвото во 2020 година не е обезбедено и не се воспоставени:

- целосна поделба на одговорностите и надлежностите,
- јасни правила, права и обврски и нивоа на известување,
- процедури за овластување и одобрување, извршување на ex-ante и ex-post финансиска контрола, кои ќе овозможат целосно, точно, прецизно и ажурно сметководство на сите трансакции и
- процедури со кои е уреден начинот на готовинско и безготовинското

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор 6

работење, вклучувајќи ги активностите поврзани со прием, одобрување, контрола, плаќање на финансиски документи и евидентирање.

Наведените состојби се спротивни на Стандарди за внатрешна контрола во јавниот сектор¹. Воедно не е спроведена ИСО сертификација согласно Законот за воведување на систем за управување со квалитет и заедничка рамка за процена на работењето и давањето на услуги во државната служба. Поради непреземените активности, Друштвото не е во можност да ги намали ризиците на работењето со што се создава можност управувањето со јавните средства да не соодветно и законски.

Препорака

Надлежните органи за управување и раководење во Друштвото да воспостават целосен систем на интерни контроли, со донесување на пишани процедури и постапки на сите нивоа на работење и да се обезбеди нивно спроведување, со цел да се обезбеди ефикасен систем на финансиски менаџмент и контрола во сите процеси на работењето.

4.1.2. Со извршената ревизија на ИКТ системот на Друштвото и начинот на негово функционирање, утврдивме одредени состојби во делот на неговата функционалност и тоа:

- друштвото нема стратешки ниту акциски повеќе годишен план за развој на ИТ системот;
- не е направена анализа на ризици за функционирање на ИТ системот како ни план за надминување на истите и
- во друштвото се користат системи кои се од постара генерација за кои нема договор за одржување и сервисирање со што нивното нормално функционирање е отежнато. Истовремено апликациите кои се користат на овие системи се на застарени платформи кои повеќе не се употребуваат во ИТ индустријата со отежнатата набавка на резервни делови и соодветно на тоа претставува висок ризик за нормално функционирање на овие системи што може да доведат до не функционалности и штети.

Констатираните состојби не се во согласност со меѓународните стандарди за ИТ безбедност и најдобри практики од оваа област и истите претставуваат ризици по функционирањето на системот.

Препорака

Надлежните органи за управување и раководење во Друштвото да преземат мерки за утврдување на ИТ ризиците, како и за надминување на состојбите во ИТ системот со цел да ги превенира можните хаварии и нефункционалности

¹ Службен весник на РМ број 147/2010 од 11.11.2010

на истиот.

4.1.3. Извршивме ревизија на процесот на јавните набавки, при што утврдивме слабости при планирање на постапките за јавни набавки кои се однесуваат на следното:

- Друштвото нема процедура или друг интерен акт со кое е дефиниран начинот на планирање на изворите за финансирање за вкупните потреби за набавки, дефинирање на носителите/организациони единици вклучени во постапката на планирање во друштвото, како и за спроведување на постапките за јавни набавки, склучување на договорите, начинот на преземање на финансиски обврски, имајќи предвид дека во процесот се вклучени Одделение за јавни набавки, организационите единици – Дирекции и Управниот одбор;
- за набавките под вредносните прагови, кои се без спроведена постапка за јавна набавка, се врши евидентирање во кварталната евиденција во ЕСЈН, и тоа врз основа на фактури кои се пристигнати, платени и доставени до одделението за јавни набавки. Поради воспоставената пракса на работење, текот на документацијата и преземање на обврските, како и сложеноста и дејноста на работење, појава на непредвидени и итни потреби и набавки, а во отсуство назначено лице за следење на набавки под вредносни прагови, не е обезбеден систем на контроли дека вкупната вредност на набавките под вредносните прагови и за кој не е водена постапка на годишно ниво не се надминува, како што е предвидено согласно член 40 став 5 од ЗЈН.
- Друштвото ГПЈН² за 2020 година го има донесено во законски предвидениот рок заклучно со 31 јануари 2020 година со кој првично се предвидени 174 постапки во вкупна проценета вредност од 1.334.050 илјади денари. Истиот бил предмет на шест измени и дополнителни во текот на 2020 година, кои се однесуваат на измена на предметот, проценетата вредност и бројот на првично планираните набавки, со што за 2020 година вкупно предвидени се 177 постапки во вкупна проценета вредност од 1.340.550 илјади денари. Во 2020 година спроведени се 46 постапки за јавна набавка, од кои за 31 постапка склучени се договори во вкупна вредност од 483.671 илјади денари со вклучен ДДВ и најголем дел од договорите се рамковни спогодби, поради спецификата на дејноста. При водење на постапките за ЈН извршени се 18 поништувања на постапки. Половина од поништените постапки се од причина што не е поднесена ниту една понуда или ниту една прифатлива понуда, додека останата половина се должи на понудени цени и услови кои се понеповолни од реалните на

² Годишен план за јавни набавки на ЖРСМ Транспорт АД - Скопје бр.63/1-1/1 од 03.01.2021 година, усвоен со Одлука бр.63-1/1 од 03.01.2021 на Управниот одбор, одобрен од Надзорен одбор со Одлука бр.173/1 од 20.01.2021 година.

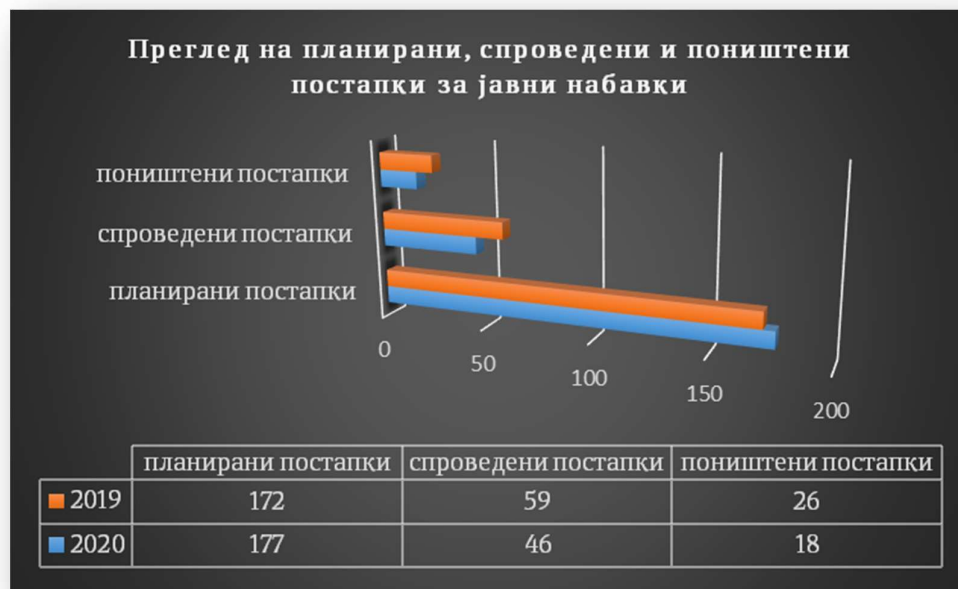
Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор 8

пазарот. Наведеното укажува на слабости при планирањето, недоволно истражување и анализа на пазарот, проценување на вредноста на набавката, поради што на пазарот не постојат правни субјекти кои ги исполнуваат бараните критериуми во ТД. Проценетата вредност на набавките се утврдува врз основа на историски податоци, вредности од минати години и не се презентирани документи со кои се потврдува дека проценетата вредност на набавките се врши согласно потребите земајќи ги во предвид пазарните услови, можните опции и евентуални продолжувања или зголемувања на вредноста на договорот, како што е уредено со член 39 од ЗЈН. Ваквата состојба при планирање и спроведување на планот е утврдена и за 2019 година, што е прикажано во Графикон бр.1 Преглед на планирани, спроведени и поништени постапки за ЈН.

Графикон бр.1 Преглед на планирани, спроведени и поништени постапки за ЈН

Наведените слабости во планирањето на ЈН можат да предизвикаат нереално утврдување на потребите од набавки како што е предвидено во ЗЈН, проблеми при водење на постапките, пролонгирање на потребното време за склучување на договори за набавка на потребните стоки и услуги, што може негативно да се одрази на успешното функционирање на Друштвото, квалитетно извршување на дејноста од јавен интерес и навремено справување со можните проблеми.

Препорака

Надлежните органи за управување и раководење да преземат мерки и

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор

9

активности за изготвување и донесување на пишана процедура за спроведување на процесот на јавни набавки, определување на одговорно лице за следење на набавките под вредносните прагови и соодветна процена на вредноста на набавката.

4.2. Усогласеност со закони и прописи

4.2.1. Во Друштвото формирана е единица, односно одделение за внатрешна ревизија согласно член 31 од ЗЈВФК и 415-а од ЗТД и со Правилникот за внатрешна организација и систематизација на работните места³, во одделението за ревизија од предвидени 4 работни места пополнети се две, едно раководител на одделение кој воедно е овластен внатрешен ревизор и внатрешен ревизор. Од извршената ревизија во однос на функционирање на внатрешната ревизија констатирано е дека за 2020 година од страна на внатрешната ревизија донесени се потребните акти и планови за нејзино функционирање, како што се Повелба, Стратешки план за 2020-2022 и Годишен план за работа за 2020 година⁴, при што од предвидени две ревизии со годишниот план за 2020 година спроведена е една ревизија и објавен Конечен извештај⁵. Воедно за 2021 година донесен е Стратешки план за 2021-2023 година и Годишен план за вршење на ревизии⁶, кој не е реализиран. Неспроведување на годишните планови за ревизија за 2020 и 2021 година е поради не донесено Овластување за вршење на поединечните планирани ревизии од страна на одговорното лице, и воедно издадено Овластување за вршење на ex ante контрола⁷ од страна на внатрешната ревизија, што не е согласно член 33 став 4 од ЗЈВФК, стандарди за внатрешна ревизија и точка 5 член 415-а од ЗТД.

Неизвршување на внатрешни ревизии доведува до неостварување на функцијата на единицата за внатрешна ревизија, ефикасно исполнување на целите на субјектот и подобрување на ефективностa во процесите на управувањето со ризикот, контролата и управувањето.

Истакнуваме дека во 2021 година донесен е нов Правилник за организација и систематизација на работните места на Друштвото⁸, со кој се направени измени во критериумите, односно услови кои треба да ги исполнат овластените внатрешни ревизори и раководител на одделение за внатрешна ревизија, за кои е предвидено минимум 180 ЕКТС наместо 240 ЕКТС. Имено, условите кои треба да ги исполнат внатрешните ревизори за обука и испит за овластен внатрешен ревизор во јавниот сектор, согласно член 35 и 36-а од

³ Број 1115/1-9/1 од 19.05.2020 година-пречистен текст, со негови измени и дополнителни број 2179/1-2 од 16.10.2020 година, број 2522/1-1 од 01.12.2020 година и број 113/1-8 од 15.01.2021 година.

⁴ Годишен план за работа за 2020 година, број 45-1/2 од 16.12.2019 година

⁵ Број 30/1-13/1 од 05.08.2020 година

⁶ Број 30/1-49 од 28.12.2020 година

⁷ Број 30/1-8 од 18.02.2020 година

⁸ Број 902/1-11 од 11.05.2021 година

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор 10

ЗЈВФК е утврдено четиригодишно високо образование VII/1, односно високо образование од областа на економијата или бизнисот кои студирале според Болоњската декларација и да имаат 240 кредити според европскиот кредит - трансфер систем (ЕКТС). Ваквата состојба од несоодветно образование во актот за систематизација може да доведе незаконско пополнување на работните места согласно важечките законски прописи и да влијае на професионално извршување на функцијата внатрешна ревизија.

Препорака

Надлежните органи за управување и раководење во Друштвото да преземат мерки и активности за функционирање на внатрешната ревизија согласно донесените стратешки и годишни планови, како и да извршат усогласување на интерните акти за пополнување на работните места во Друштвото согласно важечките законски прописи.

4.2.2. Пресметката и исплатата на плата на вработените во Друштвото се регулира со Колективен договор⁹ и Правилникот за внатрешна организација и систематизација. Колективниот договор е склучен врз основа на Законот за работните односи и Општиот колективен договор за јавниот сектор. Од извршениот увид во правните акти со кои се регулираат правата и обврските од работен однос, пресметките и исплатите на платите на вработените, ревизијата ги утврди следните состојби:

- коефициентите за секое работно место кои се утврдени во Правилникот за внатрешна организација и систематизација на Друштвото, не се усогласени со концептот на бруто плати, односно со правниот акт се предвидуваат нето коефициенти за пресметка на плата на вработените. За таа цел извршени се измени во повеќе закони¹⁰ во насока на промена на процентите поврзани со утврдување на одредени права или промена на бројот на бодовите или коефициентите преку кој се утврдува основната плата на вработените во бруто износ. Иако со извршените детални тестирања во пресметката и исплатата на плата, даноци и придонеси од плата ревизијата не утврди грешки, примената на коефициентите утврдени со Правилникот влијае на неусогласеност на актите со законската регулатива;

⁹ Колективен договор на акционерско друштво за транспорт Македонски железници транспорт АД- Скопје бр. 501/1 од април 2015 година и две измени на Колективниот договор Анекс бр.1 од 2015 година и Анекс бр.2 од 2017 година

¹⁰ Закон за придонеси од задолжително социјално осигурување, Закон за работните односи, Закон за пензиското и инвалидското осигурување; Закон за исплата на платите во Република Македонија; Закон за здравствено осигурување; Закон за персонален данок на доход и Закон за данок на добивка

- согласно член 164 од Колективниот договор не е донесен Правилник за плати, согласно кој треба да се утврдува основната плата на работникот согласно барањето на работното место (стручна подготовка, сложеност и одговорност на работното место) од Правилникот за внатрешна организација и систематизација на Друштвото;
- основната плата на работникот се зголемува за 0,5% како додаток на основна плата на работникот за секоја започната година на работен стаж, а најмногу до 20%, што не е во согласност со член 18 од Општиот колективен договор за јавен сектор, според кој додатокот за минат труд се пресметува за секоја навршена година работен стаж и
- согласно член 163 од Колективниот договор на акционерското друштво делот од платата за работна успешност на работникот се определува земајќи ги предвид домаќинскиот однос, квалитетот и обемот на вршењето на работата, за која што работникот го склучил договорот за вработување. Во текот на 2020 година за работна успешност исплатени се вкупно 39.768 илјади денари, во бруто износ, без при тоа да бидат утврдени критериуми за квалитетот и обемот на вршењето на работата. Пресметката на процентот за работна успешност се врши врз основа на работните списоци од секоја работна единица, на кои од страна на одговорното лице за конкретната работна единица своерачно е запишан процентот за работна успешност. Во отсуство на утврдени критериуми и граници за пресметка на дел од платата за работна успешност, на вработените им се исплаќаат различни проценти кои се движат од 20-40% од основната плата. Ваквиот начин на утврдување и пресметка на делот од плата за работна успешност создава можност за субјективизам при пресметка на истите и не обезбедува уверување за реалноста на остварениот и пресметаниот квалитет при вршење на работата, што пак од друга страна влијае на трошоците на акционерското друштво.

Препораки

Надлежните органи за управување и раководење во Друштвото да преземат мерки за:

- усогласување на коефициентите за пресметка на плата за секое работно место согласно со концептот на бруто плата;
- донесување на Правилник за плати на Друштвото со кој треба да се уреди начинот на пресметка на платите;
- усогласување на Колективниот договор со важечкиот Општ колективен договор за јавен сектор и
- утврдување на критериуми за работна успешност.

4.3. Финансиски извештаи

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор 12

4.3.1. Во Конечниот извештај за извршената ревизија на финансиските извештаи заедно со ревизија на усогласеност на Друштвото за 2010 година од страна на овластениот државен ревизор констатирано е дека не е реално процената позицијата на активата за износот на евидентираниот гудвил од 7.322.422 илјади денари, состојбата која е констатирана и на ден 31.12.2020 година. Имено, евидентираниот гудвил иницијално е признат во текот на 2007 година во постапката на поделба на ЈП Македонски Железници и основањето на два правни субјекти ЈП МЖ Инфраструктура и МЖ Транспорт – АД, како усогласување на разликата помеѓу евидентираниот капитал во Централниот Регистар на РМ и проценетата вредност на капиталот добиена од поделбата, заради билансна рамнотежа. Имено, во 2007 година извршена е поделба на капиталот, средствата, правата, обврските и вработените на ЈП Македонски железници – Скопје, на два правни субјекти. ЈП МЖ Инфраструктура и МЖ Транспорт – АД, за што изготвен е План за поделба, објавен во „Службен весник на РМ, бр. 58/07. Со планот за поделба и по извршената проценка на вредноста на капиталот, во Друштвото утврдени се одредени состојби кои се рефлектираат и имаат свое влијание во наредните години, како и во 2020 година. Ваквото признавање не е во согласност со сметководствената политика за иницијално признавање на гудвил, каде истиот е дефиниран како вишок на набавната вредност над учеството на Друштвото во објективната вредност на идентификуваните средства и обврски на подружниците на датумот на стекнување во постапка на деловна комбинација. Соодветно средствата на Друштвото на датумот на известување се преценети, а акумулираните загуби потценети за износот на евидентираниот гудвил. Основната главнина на Друштвото со состојба 31.12.2020 година е распоредена на 9.269.172 обични акции кои ги поседува акционерот - РСМ со номинална вредност од 1.000,00 денари или 16,26 евра според средниот курс на Народната банка на РМ и објавен во Статутот¹¹, утврден со последната проценка направена од Биро за судски вештачења при Министерство за правда на РСМ со состојба 16.6.2015 година и потврдена со Одлуки¹² на Владата на РМ, со кој ги признава процените на активата од 2007 година.

Поради горенаведеното утврдена е нереална проценета вредност на активата, што не се во согласност со Правилникот за водење сметководство – МСФИ И МСС, член 469 од ЗТД и има влијание на реалноста и објективноста во презентирањето на позициите во финансиските извештаи.

Препорака

¹¹ Статут на ЖРСМ Транспорт АД-Скопје, пречистен текст број 2132/1 -1/1 од 27.09.2019 година, Службен весник на РСМ број 208/2019

¹² Одлуки број 42-8327/1 од 7 септември 2015 година и 42-12300/1 од 29 декември 2015 година

Ревизорски тим:

Овластен државен ревизор 13

1. _____
2. _____
3. _____

Надлежните органи за управување и раководење во Друштвото да преземат мерки и активности за надминување на состојбите од минати години кои влијаат на точноста на почетните состојби и влезните податоци во трговските книги и финансиските извештаи.

4.3.2. Од извршената ревизија и увид во документацијата од спроведениот годишен попис со состојба 31.12.2020 година во Друштвото, ревизијата го констатира следното:

- со посебен акт не е утврден начинот на вршење попис кој одговара на специфичностите на неговата дејност и на карактеристиките на средствата и обврските кои се предмет на пописот. Иако се формирани повеќе пописни комисији за усогласување на сметководствената со фактичката состојба, како што е предвидено во член 5 од Правилникот за начинот за вршење на попис на средствата и обврските и усогласување на сметководствената со фактичката состојба утврдена со пописот;
- со Одлука¹³ донесена од страна на УО формирани се пописни комисији, односно Централна пописна комисија за попис на суровини и материјали, резервни делови, ситен инвентар, основни средства и трговска стока, Централна пописна комисија за попис на благајна, парични побарувања и обврски, како и девет посебни комисији и нивни заменици по подружници, дирекција и за попис на патнички и товарни вагони и локомотиви на Друштвото. Посебните комисији се задолжени да извршат попис и достават извештаи до централната пописна комисија до 31.01.2021 година, која треба врз основа на истите да изготви Извештај, т.е Пописен елаборат и да го достави најдоцна до 07.02.2021 година до УО. Констатиравме дека истиот не е изготвен и доставен во предвидениот рок, а доставени се поединечните нецелосни извештаи на посебните комисији;
- не е извршено усогласување на регистарот на материјалните и нематеријалните средства со сметководствената евиденција, како и на градежни објекти со податоци според имотните листови од Агенцијата за катастарот на недвижности на РСМ, со состојба 31.12.2020 година, што не е согласно член 7 од Правилникот;
- не е извршен попис на краткорочни побарувања и обврски со состојба 31.12.2020 година, што не е во согласност со член 4 од Правилникот и
- од страна на пописната комисија за попис на залихи, материјали, резервни делови има спроведен физички попис по магацини и изготвен е извештај за спроведениот попис. Иако е извршен физички попис на залихите не е извршено усогласување со сметководствената евиденција што не е во согласност со член 13 од Правилникот. Во извештаите за попис е наведена констатација дека е извршено усогласување на

¹³ Број 2063/1-2 од 30.09.2020 година

сметководствената со фактичката состојбата, но нема докази за истото и воедно не е утврден употребниот век на залихите, нивната употребливост и застареност.

Ваквиот начин на спроведување на попис не е во согласност со одредбите од Правилникот за начинот за вршење на попис на средствата и обврските и усогласување на сметководствената со фактичката состојба утврдена со пописот¹⁴ и има влијание врз реалноста и објективноста на финансиските извештаи.

Препорака

Надлежните органи за управување и раководење во Друштвото да преземат мерки и активности за:

- носење на посебен акт со кој треба да биде утврден начинот на вршење попис кој одговара на специфичностите на дејноста на Друштвото, како и на карактеристиките на средствата и обврските кои се предмет на пописот;
- усогласување на регистарот на материјалните и нематеријалните средства со сметководствената евиденција;
- усогласување на сметководствената со фактичката состојба;
- попис на побарувањата и обврските и
- попис на залихите.

4.3.3. Од извршената ревизија констатирано е дека пресметувањето на амортизацијата за 2020 година на Друштвото е по стапки согласно Уредбата¹⁵ за номенклатурата на средствата за амортизација и годишните амортизациони стапки, како и начинот на пресметување на амортизацијата, односно отписот на вредноста на материјалните и нематеријалните средства, но употребениот век на средствата што се амортизираат не е реално проценет. Исто така, при утврдувањето на проценетата вредност на одделни позиции во активата од страна на проценителите, пред да се изврши поделбата во 2007 година, не се земени во предвид старосната структура на железничките возила и нивните технички карактеристики кои во голем дел не одговараат на меѓународните стандарди за превоз на стоки и патници, дел од железничките возила биле неактивни – неангажирани односно вон употреба подолг период поради истечен рок на важност за сообраќај (неизвршена ревизија која задолжително се врши на одреден број на години и поминати км во зависност од видот на превозното средство). Воедно во изминатите години, како и за 2020 година не е извршена редовна проверка на употребниот век на средствата што се амортизираат на 31 декември 2020 година. Заклучно со 2020 година пресметката на амортизацијата се врши во

¹⁴ Сл. весник на РМ број 107/11

¹⁵ Сл. весник на РСМ број 277 од 28.12.2019 година

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор 15

excel и не е воспоставен софтвер со кој ќе се минимизира можните грешки при пресметка на вредноста на амортизацијата. Во текот на 2021 година воведен е модул за основни средства кој е во фаза на тестирање и во 2022 година.

Ваквата состојба има ефект поголеми расходи по основ на амортизација и преценување на средствата на друштвото, нереално прикажување на расходи по основ на амортизација спротивно на МСС 16 - Недвижности постојки и опрема-начин на пресметка на амортизација на недвижности, постојки и опрема и МСС 38-Нематеријални средства амортизација.

Препорака

Надлежните органи за управување и раководење во Друштвото да преземат мерки и активности за реално искажување на расходите за амортизација, врз основа на веродостојни и точни податоци за нивната набавна, отпишана и сегашна вредност, воведување на софтвер за евиденција на средствата и пресметка на нивната амортизација.

- 4.3.4. Од извршениот увид во финансиските извештаи и сметководствената евиденција, ревизијата констатира дека во Друштвото не е извршена пресметка за утврдување на сегашната вредност на акумулираните права на вработените по основ на отпремнини, јубилејни награди, користи поради долгорочна неспособност и други видови на користи. Ваквата состојба не е во согласност со МСС 19 – Користи за вработените и истото има за ефект потценување на искажаните обврски во деловните книги и финансиски извештаи на Друштвото.

Препорака

Надлежните органи за управување и раководење да преземат мерки за утврдување сегашната вредност на користите за вработените и нивно евидентирање во деловните книги и финансиски извештаите.

- 4.3.5. Во трговските книги и финансиските извештаи со состојба 31.12.2020 година, Друштвото има искажано побарувања од купувачи во износ од 270.113 илјада денари и краткорочни обврски спрема добавувачи во износ од 1.258.930 илјада денари. Со извршената анализа на побарувањата и обврските, нивната старосната структура, ревизијата констатира дека побарувања во износ од 225.342 илјада денари односно 83% од вкупните побарувања и обврски спрема добавувачите во износ од 651.000 илјада денари потекнуваат од минати години, односно од 1991 година со распадот на поранешна Социјалистичка Федеративна Република Југославија.

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор 16

За овие побарувања и обврски на ревизијата не и беше презентирано никаква потрeкпувачка документација за потврдување на овие состојби. Од добиените информации од страна на одговорните лица беше изнесено дека износите на побарувањата и обврските се по сметководствената евиденција на поранешната Југословенска Железница, која ги водела деловните книги како централна единица (матица) во Белград по кој е направен распоред на побарувања согласно територијално учество во железницата на тогашната Југословенска територија. Надлежните органи и одговорните лица немаат преземено никакви мерки односно анализа за можноста за наплатливост на овие побарувања и исплата на обврските и предлог за отпис на истите согласно МСС 18 кои се пренесуваат во билансните позиции со години.

Ваквиот начин на постапување не е во согласност МСС - 39 точка и член 469 и 472 од Законот за трговски друштва и има за резултат необјективно искажување на позициите во финансиските извештаи за 2020 година.

Препорака

Надлежните органи за управување и раководење да преземат активности за оценка на наплатливост на побарувањата и исплата на обврските на крајот на секој период на известување и врз основа на веродостојни докази да предложат соодветен акт за постапување.

4.4. Користење на средствата согласно законските прописи

4.4.1. Во согласност со методата на избор на примерок во ревизијата утврдена во МСР 530, со ревизијата беа опфатени постапки за доделување на договори за јавни набавки согласно кои се склучени договори во 2020 година, како и во претходен период и истите имаат реализација во 2020 година. Со цел да обезбедиме разумна основа за целата популација, при тоа изземајќи ги набавките кои не подлежат на ЗЈН, опфативме набавки за кои се склучени договори во вкупен износ од 423.132 илјади денари без ДДВ. Нивната реализација во 2020 година изнесува 125.028 илјади денари¹⁶ што претставува 93% од вкупно преземените обврски во таа година кои подлежат на ЗЈН, односно 134.791 илјади денари со ДДВ кои се однесуваат за 22 постапки за јавна набавка, 9 од 2019 година и 13 од 2020 година.

Со увид во поединечните досиеја од спроведените постапки за доделување на договори за јавни набавки и нивната реализација го утврдивме следното:

- во сите опфатени постапки за јавна набавка, изјави за непостоење на судир на интереси се потпишани од претседателот и членовите на комисијата за ЈН а не се потпишани од страна на заменикот на

¹⁶ Податоците за реализација на договорите се доставени од ЖРСМ Транспорт АД - Скопје.

претседателот и замениците на членовите на комисијата за ЈН, што не е во согласност со член 38 од ЗЈН, според кој во постапката за јавна набавка, претседателот, заменикот на претседателот, членовите и замениците на членовите на комисијата за ЈН, како и одговорното лице потпишуваат изјава за непостоење судир на интереси која претставува дел од досието од спроведена постапка;

- во осум од постапките Записникот од јавно отворање на понудите не ги содржи законски предвидените податоци за изјава за сериозност на понудите, што не е во согласност со член 108 од ЗЈН и Правилникот за формата и содржината на записникот од отворање на понудите;
- во четири од постапките Извештајот од спроведената постапка не ги содржи сите законски утврдени податоци, како што се за исполнување/неисполнување на условите за исклучување од постапка, причини за поништување на делови од постапка, податоци за документи со кои се докажува техничката способност и предлог за избор на најповолни понудувачи. Исто така, извештаите се електронски потпишани само од претседателот на комисијата, не и останатите членови од комисијата за ЈН, што не е во согласност со член 111 од ЗЈН и Правилникот за начинот на пополнување, како и формата и содржината на образецот на извештајот од спроведената постапка;
- во три од постапките известувањето за извршениот избор на најповолен понудувач се врши по истекот на законски утврдениот рок што не е во согласност со член 113 став 1 од ЗЈН, според кој договорниот орган ги известува кандидатите, односно понудувачите за извршениот избор на најповолна понуда во рок од три дена од денот на донесувањето на соодветната одлука, освен во случаите на управна контрола;
- во пет поедноставени отворени постапки кои завршуваат со склучување на договор или рамковна спогодба, во вкупна вредност од 13.698 илјади денари, избраните најповолни понудувачи кои својата способност при поднесување на понудите ја докажале со доставување на изјава за докажување на способност, не ги доставиле доказите за докажување на личната способност како причина за исклучување/ не исклучување од постапката како и докази за докажување на техничка и професионална способност. Доказите не се побарани ниту од страна на комисијата за ЈН и е преминато кон склучување на договорите. Ваквата состојба не е во согласност со член 49, а во врска со член 88 и 95 од ЗЈН, според кој пред донесување на одлуката за избор на најповолна понуда, економскиот оператор чија понуда е оценета за најповолна е должен да ги достави документите за утврдување способност, доколку не ги доставил со понудата;

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор 18

- во пет постапки договорите се склучени по истекот на законски утврдениот рок, што не е во согласност со член 116 став 1 според кој договорните страни го склучуваат договорот за јавна набавка или рамковната спогодба во писмена форма во рамки на рокот на важност на најповолната понуда, но не подоцна од 30 дена од денот на конечност на одлуката за избор;
- за седум од постапките Известувањето за склучен договор е објавено по изминување на законски утврдениот рок што не е во согласност со член 70 став 1 од ЗЈН според кој договорниот орган задолжително објавува известување за склучен договор на ЕСЈН во рок од десет дена по склучувањето на договорот;
- при реализација Договор за јавна набавка¹⁷ во прилог на фактурите спротивно на член 13 од договорот нема записник за примопредавање потпишан од двете договорни страни, со кој се потврдува дека услугата е извршена во рок, според квантитет и квалитет кој одговара на договореното;
- при реализација на Договор за јавна набавка¹⁸ фактурирањето на цените за одделени позиции, за замена на изводни кабли или бакарни шини, не е согласно Договорот. Имено, за едена позиција единечната цена согласно договорот изнесува 24 илјада денари, додека фактурирањето за истата во 2020 година е 86 илјада денари, врз основа на што исплатени се вкупно средства во износ од 520 илјади денари, додека согласно Договорот требало 148 илјади денари, што довело до исплата на повеќе средства во вкупен износ од 372 илјади денари од утврдените цени согласно со член 7 од Договорот за јавна набавка и
- за девет постапки кај кои е изминат рокот на важност на договорот, не е објавено Известување за реализиран договор што не е во согласност со член 70 став 8 од ЗЈН според кој договорниот орган пополнува известување за реализиран договор во ЕСЈН во рок од десет дена од денот на целосната реализација на договорот.

Препораки

Надлежните вработени и одговорните во Одделението за јавни набавки кои учествуваат во постапките за доделување на договори за јавни набавки да преземат мерки и да осигурат дека:

¹⁷ Договор за јавна набавка за печатење на возни билети СИМ меѓународен товарен лист и други печатарски услуги, бр.942/1 од 16.04.2020 година во вредност од 7.080 илјади денари

¹⁸ Договор за јавна набавка на услуги – средна поправка (сервисирање и поправка на влечни електромотори, генератори и пригушници), број 2656/1 од 26.11.2019 година во вредност од 15.930 илјади денари

Ревизорски тим:

Овластен државен ревизор 19

1. _____
2. _____
3. _____

- изјавите за непостоење на судир на интереси да се потпишуваат од сите членови на комисијата;
- записникот од јавно отворање на понуди и извештајот од спроведена постапка да ги содржат сите утврдени елементи од образецот и извештајот да е потпишан од сите членови од комисијата;
- известување за избор на најповолна понуда да се врши во рок од 3 дена од денот на донесување на одлуката;
- во поедноставните отворени постапки кои завршуваат со склучување на договор/ или рамковна спогодба, донесување на одлуката за избор на најповолна понуда економските оператори да се врши врз основа на претходно обезбедени документи за утврдување на способност;
- склучување на договорите во рок од 30 дена од денот на конечноста на одлуката за избор, но не подоцна од периодот на важност на понудата;
- известувањето за склучен и реализиран договор да се објавуваат во законски предвидениот рок и
- реализација на договорите склучени по основ на јавна набавка да се врши согласно пропишаните и прифатени одредби од двете договорни страни, согласно утврдените рокови и цени во истите.

Основ за изразување на мислење

Вкупен ефект од изнесените наоди во точките 4.2., 4.3. и 4.4., кои се основ за изразување мислење, се:

- не функционирање на внатрешната ревизија и неусогласени критериуми за пополнување на работните места утврдени во актите за внатрешна организација и систематизација на работните места на Друштвото;
- пресметката на плата за вработените во Друштвото не е согласно законски одредби за пресметка и исплата на плата, Општ колективен договор за јавен сектор и Колективниот договор на Друштвото;
- нереална проценета вредност на активата по основ на евидентираниот гудвил иницијално признаен во 2007 година;
- не е утврден начинот на вршење на попис на Друштвото со посебен акт и годишниот попис на средствата и обврските со состојба 31.12.2020 година не е целосно спроведен;
- пресметана амортизација без да се изврши проценка на употребениот век на средствата и нивна фактичка/реална состојба;
- не е извршена пресметка за утврдување на сегашната вредност на акумулираните права на вработените;
- необјективно искажување на позициите за краткорочни побарувања од купувачи и краткорочни обврски кон добавувачи во финансиските извештаи за 2020 година и
- недоследности во постапките за доделување на договори за јавна набавка и непочитување на одредбите од доделените договори.

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор 20

Поради наведеното ревизијата не беше во можност да добие достатни и соодветни ревизорски доказ за да обезбедиме основа за изразување ревизорско мислење.

5. Ревизорско мислење

Мислење за финансиски извештаи

Според наше мислење, поради значењето на прашањата објаснети во точката 4.3., ние не бевме во можност да прибавиме достатни и соодветни ревизорски докази како основа за мислење за ревизија. Следствено ние не изразуваме мислење за финансиските извештаи на Железници на Република Северна Македонија Транспорт АД – Скопје кои беа предмет на ревизија.

Мислење за усогласеност со закони и прописи

Според наше мислење, поради значењето на прашањата изнесени во точката 4.2 и 4.4. активностите, финансиските трансакции и информации, рефлексирани во финансиските извештаи на Железници на Република Северна Македонија Транспорт АД - Скопје, не се во согласност со релевантната законска регулатива, упатства и воспоставени политики.

6. Нагласување на прашања за неизвесност и континуитет

6.1. Врз основа на член 119 од Законот за железничкиот систем, Одлуките на Влада на РСМ за определување на услуга од јавен интерес во железничкиот превоз на патници, Министерство за транспорт и врски и Друштвото имаат склучено тригодишни договори за вршење на јавна патничка услуга, како услуга од јавен интерес во железничкиот превоз на патници и за компензирање на дел од загубите при давање на услуга.

Со одредбите од договорите е уредено дека вкупната вредност на компензацијата на дел од трошоците настанати од извршување на железничкиот превоз на патници, согласно утврдениот возен ред, се обезбедува од Буџетот на РСМ, односно преку Буџетот на Министерството за транспорт и врски за соодветната година.

Со ревизијата утврдивме дека предвидените средства во буџетот за субвенционирање на јавна услуга за превоз на патници не се доволни за покривање на трошоците од транспортните услуги прикажани од страна на превозникот во државна сопственост. Имено, според податоците дадени во табелата подолу, со опфат за период 2015 до 2020 година, утврдивме дека остварените приходи од патнички сообраќај и приходите од Буџетот на РСМ не се доволни да ги покријат прикажаните трошоците од патничкиот сообраќај на годишно ниво. Во Графикон бр. 2 подолу е прикажан сооднос на средствата кои се исплатени на годишно ниво во период од 2015 до 2020 година за субвенционирање на јавна услуга во железничкиот превоз во однос на

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор 21

направените расходи.

Графикон бр.2 Приказ на приходи од Буџет на РСМ и расходи направени за јавна патничка услуга во период од 2015 до 2020 година

Ревизијата обрнува внимание дека со нецелосно субвенционирање на трошоците од патнички сообраќај (ПСО) како услуга од јавен интерес за кои не се обезбедени приходи од превозникот во државна сопственост се доведува во прашање и во иднина обезбедувањето на квалитетна услуга од јавен интерес – превоз во железничкиот сообраќај.

Во Графикон бр.3 даден е Трендот и соодносот на расходи за товарен и патнички кои ги има Друштвото на годишно ниво и Графикон бр.4 за структура на приходи за периодот од 2015 до 2020 година.

График бр.3 Тренд на движење на расходите за Патнички и Товарен сообраќај во период од 2015 до 2020 година

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор 22

ЖЕЛЕЗНИЦИ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ТРАНСПОРТ АД - СКОПЈЕ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

График бр.4 Структура на приходи на годишно ниво за периодот од 2015 до 2020 година

Исто така нагласуваме дека во периодот од 2015-2020 година Друштвото искажува тренд на континуирана загуба, прикажано во Графикон бр.5, и неизвесно е на кој начин во иднина истата ќе биде надоместена, имајќи предвид дека средствата од Буџетот на РСМ за компензација на трошоците на годишно ниво од патничкиот сообраќај, во состојба кога приходите од патнички сообраќај се на многу ниско ниво, како и остварените приходи од вршење на товарен (комерцијален) железнички сообраќај не се доволни за надомест на вкупните трошоци на годишно ниво. Согласно член 49 од Статутот е предвидено доколку Друштвото со Годишната сметка искаже загуба, Собранието на

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор 23

ЖЕЛЕЗНИЦИ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ТРАНСПОРТ АД - СКОПЈЕ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

Друштвото донесува одлука за покривање на прикажаната загуба. Одлуката за покривање на загубата, Собранието на Друштвото ја донесува по предлог на Управниот одбор на Друштвото, во кој мора да се содржани причините за настанувањето на загубата и предлог за начинот на нејзиното покривање. До сега не е извршено покривање на загубата и воедно Друштвото има искажано загуба за 2020 година во износ 384.779 илјади денари, односно акумулирана загуба вклучително од минати години во вкупен износ од 5.161.805 илјади денари.

График бр.5 Тренд на движење на приходи, расходи и остварен финансиски резултат-загуба во период од 2015 до 2020 година

6.2. Во Друштвото во тек се 17 судски постапки во кои Друштвото се јавува како тужена страна за период од 2017 до 2021 година, во вкупен износ од 153.474 илјади денари, како и по основ на постапки за 7 царински прекршоци со изречени глоби во вкупен износ од 544 илјади денари кои се во постапка на жалба пред Управен суд.

Бидејќи станува збор за судски и жалбени постапки што се водат пред надлежните судови и до денот на ревизијата конечниот исход од истите не е познат, постои неизвесност за финансиските импликации на расходите на Друштвото во иднина.

6.3. Согласно меѓународните стандарди за ревизија, во текот на ревизијата испратени се конфирмации со цел потврдување и верификација на краткорочните обврски спрема добавувачите со состојба на ден 31.12.2020 година, која изнесува 1.258.930 илјади денари. За таа цел испратени се 12

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор 24

конфирмации за неизмирени обврски во вредност од 976.634 илјади денари, односно 78% од вредноста на вкупните краткорочни обврски спрема добавувачите. Од извршената анализа на примените одговори потврдени се 475.855 илјади денари, односно 49% од испратените конфирмации, или 38% од вкупните искажани краткорочни обврски, додека за останатите 51% од испратените конфирмации во вредност од 500.779 илјади денари, остануваат непотврдени. Ревизијата истакнува дека не е обезбедена потврда за реалноста и објективноста на искажаните обврски, постои неизвесност колкав е износот на вкупните обврски на Друштвото, што може да има финансиските импликации на расходите по овој основ на Друштвото во иднина.

- 6.4. Од извршената ревизија и начинот на водење на постапките за ЈН со која беа опфатени 22 постапки, иако не е законска обврска, во четири постапки договорниот орган во тендерската документација и огласот за јавна набавка предвидува гаранција за квалитетно извршување на договори, додека во останатите не. Имајќи ја предвид значајноста на предметот на одредени договори за јавни набавки кои ги спроведува Друштвото, од чија реализација зависи и извршувањето на железничкиот сообраќај, ревизијата смета за потребно да истакне дека понудената законска можност гаранцијата за квалитетно и навремено извршување на договорот, како што е предвидено со став 4 член 102 од ЗЈН, Друштвото во иднина треба да ја има во предвид и да ја наведува во тендерската документација и договорот, во насока на обезбедување на сигурност за надомест на причинетата штета во случај на неисполнување на договорните обврски од страна на добавувачите.

Исто така, ревизијата утврди дека во одлуките за ЈН не е вклучен ДДВ, како и во одлуките за ЈН за делливите постапки, не се наведува проценета вредност посебно за секој дел. Сметаме за потребно да истакнеме дека без оглед на тоа дали постапката е делива или не, одлуката за ЈН пожелно е да го содржи износот на проценетата вредност на предметот на набавката со ДДВ, со оглед на тоа дека вредноста на договорот за ЈН кој се склучува го содржи и износот на ДДВ. Во случај на делива набавка, во одлуката за ЈН договорниот орган да ја предвиди и проценетата вредност на секој дел одделно, врз основа на што во фазата на евалуација, комисијата за ЈН ќе може да утврди прифатливост на понудите. Имено, согласно член 2 точка 11 од ЗЈН, прифатлива понуда е понудата поднесена од понудувачот, која ги исполнува условите за утврдување на способност, потребите и барањата на договорниот орган наведени во техничките спецификации и останата тендерска документација, што е навремена, која нема невообичаено ниска цена, а која не ги надминува средствата обезбедени или кои може да се дообезбедат од договорниот орган.

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор 25

7. Останати прашања

Владата на РСМ на седница одржана на 11.12.2020 година има донесено Одлука¹⁹ за одобрување на средства од Буџетот на РСМ за 2020 година во износ од 110.000 илјада денари на Друштвото, како еднократна финансиска помош за справување со финансиските последици, предизвикани поради кризата со корона вирусот во работењето на Друштвото. Средствата се обезбедени од раздел 04001- Влада на РСМ, Програма П-Мерки за справување на Ковид 19 кризата, потпрограма П1- Мерки за справување со Ковид 19 кризата, категорија 46 – Субвенции и трансфери, ставка 464 – Разни трансфери. Согласно Одлуката, Друштвото доделените средства треба да ги искористи исклучиво за намената за која се доделени и за нивната искористеност да достави извештај до Владата на РСМ, во рок од 15 дена од завршувањето на активностите. Исто така со Одлуката е утврдено дека доколку се утврдат неправилности и користење на средствата за други намени, потребно е Друштвото да ги врати во Буџетот на РСМ.

Во Одлуката нема утврдено конкретни намени за што можат да се користат средствата од доделената еднократна финансиска помош и од страна на Владата на РСМ не е извршена контрола за да се утврди користење на истите. Доделената финансиска поддршка од страна на Друштвото е реализирана во вкупен износ од 92.279 илјада денари во 2020 година и 17.901 илјада денари во 2021 година. Трошоците се однесуваат за разни намени при што најзначаен дел се исплатени за плати на вработените во износ од 52.847 илјади денари или 48% од вкупната вредност на доделената финансиска помош. Останатите средства се однесуваат на трошоци за подмирување на обврски кон Јавното Претпријатие Железници на Република Северна Македонија Инфраструктура во износ од 31.900 илјади денари, односно 29% од доделените средства, како и за обврски кон добавувачи во земјата, исплата за јубилејни награди и помош на семејства на вработените, надоместоци за НО, обврски за даноци и придонеси и други обврски од работењето на Друштвото.

Поради неутврдена намена во Одлуката за доделената неповратна финансиска помош од страна на Владата на РСМ, создадена е можност за користење на средствата од финансиската помош од страна на корисниците за разни намени. Воедно ревизијата истакнува дека во законската регулатива²⁰ е уредено дека работодавач-барател не може да користи финансиска поддршка за исплата на плата доколку меѓу другото е и институција која врши дејност од јавен интерес,

¹⁹ Број 44-11754/7 од 11.12.2020 година

²⁰ Законот за финансиска поддршка на работодавачите погодени од здравствено – економската криза предизвикана од вирусот Ковид-19 заради исплата на платите за месеците октомври, ноември и декември 2020 година, „Службен весник на Република Северна Македонија” број 267/20

Ревизорски тим:

Овластен државен ревизор 26

1. _____
2. _____
3. _____

ЖЕЛЕЗНИЦИ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ТРАНСПОРТ АД - СКОПЈЕ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

организирана како агенција, фонд, јавна установа, јавно претпријатие и трговско друштво основано од РСМ.

Поради наведениот начин на користење на доделените средствата за финансиска поддршка, без утврдени намени во Одлуката за кои треба да се искористат средствата, како и неизвршените контроли од страна на Владата на РСМ, создава можност од користење на финансиската поддршка за други намени, што влијае на ефикасноста во справувањето со кризата предизвикана од пандемијата.

Ревизијата ја истакнува потребата надлежните институции, Владата на РСМ, при одобрување на средства од Буџетот на РСМ за финансиска поддршка да ја утврдуваат намената за користење на средствата и да врши контроли за користењето на истите во насока на остварување на целите на поддршката.

БИЛАНС НА УСПЕХ ЗА 2020 ГОДИНА			
Опис на позицијата	Образложенија	во 000 денари	
		2020	2019
ПРИХОДИ ОД ПРОДАЖБА	3.1.	737.249	849.171
ОСТАНАТИ ПРИХОДИ	3.2.	495.719	451.146
КАПИТАЛИЗИРАНО СОПСТВЕНО ПРОИЗВОДСТВО И УСЛУГИ	3.3.	126	138
Вкупни приходи од работењето		1.233.094	1.300.455
ТРОШОЦИ ЗА СУРОВИНИ И ДРУГИ МАТЕРИЈАЛИ	3.4.	153.624	201.899
ТРОШОЦИ ЗА УСЛУГИ	3.5.	482.349	572.695
ПЛАТА, НАДОМЕСТОЦИ НА ПЛАТА И ОСТАНАТИ ТРОШОЦИ ЗА ВРАБОТЕНИТЕ	3.6.	508.140	493.158
ТРОШОЦИ ЗА АМОРТИЗАЦИЈА	3.7.	340.744	339.489
ОСТАНАТИ ТРОШОЦИ ОД РАБОТЕЊЕТО	3.8.	20.124	37.267
ВРЕДНОСНО УСОГЛАСУВАЊЕ (ОБЕЗВРЕДНУВАЊЕ) НА НЕТЕКОВНИ И ТЕКОВНИ СРЕДСТВА	3.9.	2.537	2.540
ОСТАНАТИ РАСХОДИ	3.10.	7.742	2.336
Вкупно расходи од работењето		1.515.260	1.649.384
ФИНАНСИСКИ ПРИХОДИ	3.11.	2.771	12.786
ФИНАНСИСКИ РАСХОДИ	3.12.	105.385	67.812
НЕТО ЗАГУБА	3.13.	(384.780)	(403.955)

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор 27

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор 28

ЖЕЛЕЗНИЦИ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ТРАНСПОРТ АД - СКОПЈЕ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

БИЛАНС НА СОСТОЈБА НА ДЕН 31 ДЕКЕМВРИ			
Опис на позицијата	Образложенија	во 000 денари	
		2020	2019
Актива			
Тековни средства			
ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ	4.1.	315.998	38.796
ПОБАРУВАЊА ОД ПОВРЗАНИ ДРУШТВА	4.2.	0	269.277
ПОБАРУВАЊА ОД КУПУВАЧИ	4.3.	239.103	56.727
ПОБАРУВАЊА ЗА ДАДЕНИ АВАНСИ	4.4.	1.169	8.701
ПОБАРУВАЊА ОД ДРЖАВНИ ОРГАНИ И ИНСТИТУЦИИ	4.5.	19.806	68.948
ПОБАРУВАЊА ОД ВРАБОТЕНИТЕ	4.6.	265	249
ОСТАНАТИ ПОБАРУВАЊА	4.7.	1.778	0
КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА	4.8.	12.121	11.375
ПЛАТЕНИ ТРОШОЦИ ЗА ИДНИ ПЕРИОДИ И ПРЕСМЕТАНИ ПРИХОДИ (АВР)	4.9.	4.811	4.250
ЗАЛИХИ	4.10.	384.920	385.413
Вкупно тековни средства		979.971	843.736
Нетековни средства			
НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА	4.11.	7.324.062	7.323.288
МАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА	4.12.	2.102.807	2.038.595
ДОЛГОРОЧНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА	4.13.	6.932	6.900
Вкупно нетековни средства		9.433.801	9.368.783
Вкупна актива		10.413.772	10.212.519
Пасива			
Тековни обврски			
КРАТКОРОЧНИ ОБВРСКИ СПРЕМА ПОВРЗАНИ ДРУШТВА	4.14.	1.210.240	1.182.441
КРАТКОРОЧНИ ОБВРСКИ СПРЕМА ДОБАВУВАЧИ	4.15.	1.258.930	1.206.240
ПРИМЕНИ АВАНСИ, КРАТКОРОЧНИ ДЕПОЗИТИ И КАУЦИИ	4.16.	35.212	39.587
КРАТКОРОЧНИ ОБВРСКИ ЗА ДАНОЦИ, ПРИДОНЕСИ И ДРУГИ ДАВАЧКИ	4.17.	7.621	7.073
ОБВРСКИ СПРЕМА ВРАБОТЕНИТЕ	4.18.	37.812	38.498
КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИСКИ ОБВРСКИ	4.19.	1.481.855	1.215.465
ОДЛОЖЕНИ ПЛАЌАЊА НА ТРОШОЦИ И ПРИХОДИ НА ИДНИ ПЕРИОДИ (ПВР)	4.20.	4.912	4.512
Вкупно краткорочни и долгорочни обврски		4.036.582	3.693.816
Нетековни обврски			
ДОЛГОРОЧНИ ОБВРСКИ	4.21.	2.248.125	2.004.858
Вкупно нетековни обврски		2.248.125	2.004.858
Главнина и резерви			
ОСНОВНА ГЛАВНИНА - ЗАПИШАН И УПЛАТЕН КАПИТАЛ	4.22.	9.269.172	9.269.172
АКУМУЛИРАНА ДОБИВКА	4.23.	21.698	21.698
ПРЕНЕСЕНА ЗАГУБА	4.24.	-4.777.025	-4.373.071
ЗАГУБА ОД ТЕКОВНАТА ГОДИНА	4.25.	-384.780	-403.954
Вкупно главнина и резерви		4.129.065	4.513.845
Вкупна пасива		10.413.772	10.212.519

ЖЕЛЕЗНИЦИ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ТРАНСПОРТ АД - СКОПЈЕ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

П Р Е Г Л Е Д					
НА ПРОМЕНИ НА ГЛАВНИНА И РЕЗЕРВИ					
					во 000 денари
О П И С	ОСНОВНА ГЛАВНИНА - ЗАПИШАН И УПЛАТЕН КАПИТАЛ	АКУМУЛИРАНА ДОБИВКА	ПРЕНЕСЕНА ЗАГУБА	ЗАГУБА ОД ТЕКОВНАТА ГОДИНА	ВКУПНО
Состојба 01.01.2020 година	9.269.172	21.698	(4.777.025)		4.513.845
Загуба за деловна година				(384.780)	(384.780)
Состојба 31.12.2020 година	9.269.172	21.698	(4.777.025)	(384.780)	4.129.065

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор 30

ЖЕЛЕЗНИЦИ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ТРАНСПОРТ АД - СКОПЈЕ
КОНЕЧЕН ИЗВЕШТАЈ НА ОВЛАСТЕНИОТ ДРЖАВЕН РЕВИЗОР

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИОТ ТЕК ЗА 2020 ГОДИНА	
	2020/2019
ГОТОВИНСКИ ТЕКОВИ ОД ОПЕРАТИВНО РАБОТЕЊЕ	
НЕТО ДОБИВКА ПО ОДАНОЧУВАЊЕ	-384.780
Усогласување за Трошоци / приходи кои не предизвикуваат одлив /прилив на парични средства	
Амортизација	340.744
Приходи од вложувања во хартии од вредност	-33
Приходи од отпис на обврски	11
Дел од добивка за дивиденди	-139
Готовински текови од работење	-44.197
ПОБАРУВАЊА ОД ПОВРЗАНИ ДРУШТВА	269.277
ПОБАРУВАЊА ОД КУПУВАЧИ	-182.376
ПОБАРУВАЊА ЗА ДАДЕНИ АВАНСИ	7.532
ПОБАРУВАЊА ОД ДРЖАВНИ ОРГАНИ И ИНСТИТУЦИИ	49.142
ПОБАРУВАЊА ОД ВРАБОТЕНИТЕ	-16
ОСТАНАТИ ПОБАРУВАЊА	-1.778
КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА	-746
ПЛАТЕНИ ТРОШОЦИ ЗА ИДНИ ПЕРИОДИ И ПРЕСМЕТАНИ ПРИХОДИ (АВР)	-561
ЗАЛИХИ	493
КРАТКОРОЧНИ ОБВРСКИ СПРЕМА ПОВРЗАНИ ДРУШТВА	27.799
КРАТКОРОЧНИ ОБВРСКИ СПРЕМА ДОБАВУВАЧИ	52.690
ПРИМЕНИ АВАНСИ, КРАТКОРОЧНИ ДЕПОЗИТИ И КАУЦИИ	-4.375
КРАТКОРОЧНИ ОБВРСКИ ЗА ДАНОЦИ, ПРИДОНЕСИ И ДРУГИ ДАВАЧКИ	548
ОБВРСКИ СПРЕМА ВРАБОТЕНИТЕ	-686
КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИСКИ ОБВРСКИ	266.390
ОДЛОЖЕНИ ПЛАЌАЊА НА ТРОШОЦИ И ПРИХОДИ НА ИДНИ ПЕРИОДИ (ПВР)	400
Нето готовински текови од оперативно работење	439.536
ГОТОВИНСКИ ТЕКОВИ ОД ИНВЕСТИЦИОНО РАБОТЕЊЕ	
Долгорочни финансиски вложувања	139
Нематеријални и материјални вложувања	-405.730
Нето готовински текови од инвестиционо работење	-405.591
ГОТОВИНСКИ ТЕКОВИ ОД ФИНАНСИСКО РАБОТЕЊЕ	
Обврски по долгорочни кредити	243.257
Нето готовински текови од финансиско работење	243.257
НЕТО ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА ПАРИЧНИТЕ СРЕДСТВА	277.202
ПАРИЧНИ СРЕДСТВА НА ПОЧЕТОКОТ НА ГОДИНАТА	38.796
ПАРИЧНИ СРЕДСТВА НА КРАЈОТ НА ГОДИНАТА	315.998

Ревизорски тим:

1. _____
2. _____
3. _____

Овластен државен ревизор 31
